

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

07.05.2015 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

Вестник Сега

✓ Промените във висшето образование събират сериозна подкрепа

Предложените от просветното министерство промени в закона за висшето образование, които целят да спрат безразборния прием в университетите, срещат сериозна подкрепа от студенти, ректори, работодатели и синдикати, показва проверка на "Сега".

Според проектозакона на МОН Министерският съвет занапред ще определя професионални направления и защитени специалности, към които няма голям наплив, но са важни за икономиката, и които ще финансира приоритетно. Държавата ще може да отпусне определени бройки в тези направления, дори това да не е сред желанията на вуза. Заедно с това приемът в университетите ще зависи от качеството на предлаганото обучение, реализацията на завършилите, приоритетите за икономическото развитие на страната и предложенията на вузовете. Поправките премахват ограничението пред висшите училища да обучават в платен прием само до 5% от капацитета на съответното професионално направление.

Най-доволен е бизнесът, който отдавна настоява държавата да си поръчва кадрите, от които има нужда пазарът на труда. Според шефа на Асоциацията на индустриалния капитал Васил Велев няма проблем, ако дадени специалности се закрият, ако към тях няма потребност. "Кой ще пострада? В момента имаме свръхпредлагане на висшисти с хуманитарен профил, които обаче работят като продавачи. 9 наши вуза обучават по право, а 23 - по икономика", посочи той. По думите му ако все пак има интерес към подобни специалности срещу заплащане, то университетите няма да ги закрият.

Шефът на Съвета на ректорите проф. Ваньо Митев, който е и ректор на Медицинския университет, също подкрепи промените, които отдавна били обсъждани с тях. Според него страната ни трябва да е наясно от какви кадри има нужда, а държавните университети следва да отговорят на тази нужда. "Ако държавата иска да завиши броя на студентите по медицина, то вузът ни ще изпълни това, макар да ни е по-изгодно да обучаваме медици в платено обучение", коментира той. По думите му е положително и широкото отваряне на вратите пред платеното обучение във висшите училища. "Трябва да се даде възможност този, който иска, да излезе на пазара да привлече студенти", смята той.

Председателят на Националното представителство на студентските съвети Ангел Георгиев заяви, че принципно е "за" промените, но има и някои въпроси, които скоро ще се уточняват с министерството. "Не ни е ясно как ще се определят приоритетните и защитените специалности, дискуссионен е и въпросът за платения прием, тъй като той ще засегне частните вузове", коментира той.

Ректорът на Техническия университет проф. Георги Михов също изрази резерви към премахването на 5% ограничение за платените специалности, което според него трябва да се запази. От КТ "Подкрепа" подкрепят логиката на поправките, но според тях те не са достатъчни. "Те няма да решат проблема с липсващите млади учители, които са под 2%, дори педагогиката да се финансира приоритетно. Нужна е стратегия за мерките във висшето образование, сред които завършване на рейтинговата система на университетите, намаляване на общия им брой, както и този на преподавателския състав и др.", коментира Юлиан Петров от синдикат "Образование".

НЕДОВОЛСТВО

"Предложили сме още промени в закона за висшето образование, които от 3 месеца стоят в МОН, но реакция няма", коментира проф. Ваньо Митев. По думите му вузовете у нас продължават да губят милиони заради това, че нямат възможност за стопанска инициатива. "Не използваме максимално капацитета си, вместо да ползваме апаратурата си за хората и да правим проби у нас, ние ги носим в чужбина", оплака се той. По думите му законови пречки не позволяват на родните вузове да излязат на европейския пазар, както например Медицинският университет, който иска да открие факултет в Германия, но законът не разрешава.

✓ Промените във висшето образование събират сериозна подкрепа

Предложените от просветното министерство промени в закона за висшето образование, които целят да спрат безразборния прием в университетите, срещат сериозна подкрепа от студенти, ректори, работодатели и синдикати, показва проверка на "Сега".

Според проектозакона на МОН Министерският съвет занапред ще определя професионални направления и защитени специалности, към които няма голям наплив, но са важни за икономиката, и които ще финансира приоритетно. Държавата ще може да отпусне определени бройки в тези направления, дори това да не е сред желанията на вуза. Заедно с това приемът в университетите ще зависи от качеството на предлаганото обучение, реализацията на завършилите, приоритетите за икономическото развитие на страната и предложенията на вузовете. Поправките премахват ограничението пред висшите училища да обучават в платен прием само до 5% от капацитета на съответното професионално направление.

Най-доволен е бизнесът, който отдавна настоява държавата да си поръчва кадрите, от които има нужда пазарът на труда. Според шефа на Асоциацията на индустриалния капитал Васил Велев няма проблем, ако дадени специалности се закрият, ако към тях няма потребност. "Кой ще пострада? В момента имаме свръхпредлагане на висшисти с хуманитарен профил, които обаче работят като продавачи. 9 наши вуза обучават по право, а 23 - по икономика", посочи той. По думите му ако все пак има интерес към подобни специалности срещу заплащане, то университетите няма да ги закрият.

Шефът на Съвета на ректорите проф. Ваньо Митев, който е и ректор на Медицинския университет, също подкрепи промените, които отдавна били обсъждани с тях. Според него страната ни трябва да е наясно от какви кадри има нужда, а държавните университети следва да отговорят на тази нужда. "Ако държавата иска да завиши броя на студентите по медицина, то вузът ни ще изпълни това, макар да ни е по-изгодно да обучаваме медици в платено обучение", коментира той. По думите му е положително и широкото отваряне на вратите пред платеното обучение във висшите училища. "Трябва да се даде възможност този, който иска, да излезе на пазара да привлече студенти", смята той.

Председателят на Националното представителство на студентските съвети Ангел Георгиев заяви, че принципно е "за" промените, но има и някои въпроси, които скоро ще се уточняват с министерството. "Не ни е ясно как ще се определят приоритетните и защитените специалности, дискуссионен е и въпросът за платения прием, тъй като той ще засегне частните вузове", коментира той.

Ректорът на Техническия университет проф. Георги Михов също изрази резерви към премахването на 5% ограничение за платените специалности, което според него трябва да се запази. От КТ "Подкрепа" подкрепят логиката на поправките, но според тях те не са достатъчни. "Те няма да решат проблема с липсващите млади учители, които са под 2%, дори педагогиката да се финансира приоритетно. Нужна е стратегия за мерките във висшето образование, сред които завършване на рейтинговата система на университетите, намаляване на общия им брой, както и този на преподавателския състав и др.", коментира Юлиан Петров от синдикат "Образование".

НЕДОВОЛСТВО

"Предложили сме още промени в закона за висшето образование, които от 3 месеца стоят в МОН, но реакция няма", коментира проф. Ваньо Митев. По думите му вузовете у нас продължават да губят милиони заради това, че нямат възможност за стопанска инициатива. "Не използваме максимално капацитета си, вместо да ползваме апаратурата си за хората и да правим проби у нас, ние ги носим в чужбина", оплака се той. По думите му законови пречки не позволяват на родните вузове да излязат на европейския пазар, както например Медицинският университет, който иска да открие факултет в Германия, но законът не разрешава.

Важни обществено-икономически и политически теми

[Вестник 24 часа](#)

✓ Ръстът на износа показва, че икономиката се съживява

С финансиста Емил Хърсев разговаря Румяна Денчева

- Доста оптимизъм предизвика съобщението за рекорден излишък от 1 млрд. лв. за първите четири месеца, вместо дефицита, с който бяхме свикнали, г-н Хърсев...

- Хайде да си говорим коректно. Няма никакви рекорди - нито като маса на приходите, нито свръх приходи. Имало е години, в които те са били наистина рекордни.

- Да сме коректни - рекорд е от 2008 г. насам...

- Да, наистина става дума за положително развитие на икономиката, което се усеща най-напред като ръст на текущите приходи. Най-бавно оживяването стига до статистиката - най-вероятно ще сме свидетели на ръст от 2% и малко отгоре.

- Статистиката отчете, че за 2 месеца има 8% ръст на износа. Това каква новина е?

- Ето това са данните, които съдържат много важна и истинска информация. Стоковите и финансовите потоци показват, че Българската икономика наистина се съживява.

За това обаче малко се говори. И без оптимизъм. Не е хубаво, когато падаме, да се крием, а като ставаме, както е в момента, пак да си мълчим и да омаловажаваме резултатите.

- Ще завършим ли на плюс добре започналата година, ако удържим разходите и форсираме приходите?

- Малко е вероятно. Защото би означавало ръст от близо 3%. А и натискът за харчене е много голям и ще расте. Знаете, че по-високата събираемост разпалва апетити от рода на – хайде сега, събрахте повече, ама ще ги наместим някак си. Наистина не мисля, че ще завършим с излишък, прекалено оптимистично очакване е. Голям прогрес ще е да приключим на нула и да удържим дълга да не расте. Реалистичната ми прогноза е да останем на минус, защото нашенското - видели сме се в пари, хайде да ги преразпределим, пак ще надделее.

- Излишъкът не е ли заради хитринката на всеки финансов министър - планира по-малко, за да събере повече. Ако дойдат и европари, както сега - 669 млн. лв., има рекорди? - Не, не е заради това. При криза се планират по-високи приходи, за да се оправят с по-високия процент на дефицита. А за еврофондовете - това е процедурата. Не е коректно да се твърди, че постъпленията идват от тях, има си проекти, финансират се от бюджета, Брюксел възстановява.

- Очакват натиск за преразпределяне на парите, къде ще е най-добре да отидат, ако ги има?

- Няма държава по света, в която да няма натиск за харчене. Виждате сега и полицаите за пенсионирането им - те са една от най-добре заплатените прослойки и пак имат идеи за повече. Ами железниците - свещена крава, колкото и да наливаш, все дупка, и те имат идеи за нови разходи.

Няма такъв, който да каже, че са му много парите, вземете ми и ги намалете. Начинът е балансиране на пенсионната система.

- Меко се изразявате, тя май е пред разпад, а не просто дебалансирана...

- Такава е навсякъде по света. Особено в ситуация с отрицателни лихви, идеята за капитализация на някакви пари - т.е. че вложеното във времето ще расте, се разпада пред очите ни. Нискорисковите вложения са една такава работа - колкото повече се трупат, толкова повече намаляват. Изходът е минимизиране на очакванията и реално оживление вместо рецесия.

- Ниските лихви, а по разплащателни сметки дори отрицателни, ще изкарат ли спестяванията от банките?

- В по-дългосрочен план да. Има балансово число на инвестиционни и други фондове, финансови къщи, лизингови къщи - на цяла система от небанкови институции, която постепенно отменя банките. Бен Бернанке казва, че сивеели, но не съм съгласен с него, те са си отчетени. Цялата система от небанкови финансови институции от 2006 г. расте значително и измества банките от традиционни сегменти

Затова са и намеренията за предстоящи промени в регулацията, която да стане драконовска. Особено в Европа.

- Казвате, че един ден банките ще останат наистина само трезори!

- Постепенно банките наистина ще се превърнат в система главно за разплащания и за съхранение на паричен ресурс. За което се плаща. 3-5% на година, горе-долу около отрицателната лихва.

- Това по-нататък. Сега на банките ни предстоят стрес тестове и преоценка на активи. Ще падат ли "гнили ябълки" след тези очистителни процедури?

- Това с гнилите ябълки е едно много мръсно клише, използвано за пропагандна цел. Българските банки в края на 2014 г. преживяха не стрес тест, а истинско цунами от юни до септември. И оцеляха! А самият стрес тест е едно малоумно упражнение на хартия, което се видя, че е такова още при първото му използване от ЕЦБ преди две години. Това само някой доста залежал по банковите кабинети ум може да го измисли.

- Защо да е такова?

- Защото то никого в нищо не убеждава и не връща доверие. Защото в зависимост от това колко ще ги стреснем банките, не само "гнилите ябълки", а всичките могат да окапят, даже и дървото може да падне. Безсмислено, безумно упражнение! Ако сценарият, по който се работи, ще е на сравнително мека криза, всички ще го минат, обаче публиката ще каже - не, не, лъжете ни! Правите реклама на системата. Ако пък се натегне, както направи ЕЦБ втория път, когато окапаха 60 банки, хората пак ще кажат - лъжете, правите се на много строги.

- И преоценката на активите ли не е нужна?

- Не е. Изобщо такива упражнения на хартия с жива система, като банковата, са опасни и вредни. Идват надзорници и казват - охо, не са 17% лошите кредити, а по нова методика те са двойно повече. И аз питам, какво от това, след като всъщност и двете цифри зависят от методиката за оценка. Може и тройно по-високи да ги направим, ако е по-консервативна. Кому е нужно това?

- Казват, че и с КТБ се случи нещо подобно.

- Това с КТБ - от 6 млрд. лв. да има 4 млрд. лв. загуба, просто не може да бъде вярно при работеща банка. Всъщност тя щеше да се срине, преди да се предизвика изкуствената криза около нея.

- В пролетната си прогноза Брюксел е повече оптимист и за европейските икономики, и за нашата. Опасенията са обаче Гърция да не спъне очакванията.

- Влиянието на гръцката криза върху евроикономиката не може да е кой знае колко голямо, след като делът на гръцкия БВП е около 2% от този в еврозоната. И продължава да намалява. Да, за държавите с обща граница и по-тесни връзки, резултатите са различни.

- Като България - как во идва откъм Гърция?

- Аз не виждам да идват отрицателни неща.

Гръцката дългова криза е лоша новина за кредиторите, а ние не сме такива

Напротив, получаваме инвестиции, има движение на стокови и касови потоци и в двете посоки

- Имаше едни закани за облагане на всички трансакции с 26%...
- Тази идеята претърпя голямо развитие и мисля, че няма да се осъществи изобщо. Макар че в замисъла имаше и добро зрънце - да се облагат фалшиви сделки.
- Да се върнем към вътрешните опасности - задължняваме, пак се говори за рекорден дълг...
- И това не е рекорд! Грамотните хора различават публичните от частните дългове. Важен е държавният дълг, защото го плащаме всички ние. Ако Пенчо от България е длъжник на Ханс от Германия, това е проблем на Ханс, а не на държавата и на българските данъкоплатци. Още повече, че най-много задължения има от български филиали към фирмите майки. Идва например у нас немска компания, за да ни "учи как се сади пиперо", регистрира си фирма за 2 лева, тегли заем за 1 милиард, за да инвестира, и хоп- частният дълг нарастнал с 1 милиард. Това е защото няма сепарация на длъжниците по националности. И се казва- щом е у нас, значи дългът е на България. А то изобщо не е така.

✓ Бензин и дизел най-скъпи от шест месеца

Бензин и дизел са най-скъпи от шест месеца. Цените на горивата са най-високи от 6 месеца насам, след като от края на миналата седмица дизелът поскъпна до 2,36 лв, а бензинът е 2,29 лв.

Причината за повишението са котировките на петрола. Вчера те отово се вдигнаха и в Ню Йорк минаха над 60 долара за барел. Това е най-високото им ниво от близо една година. Анализаторите сочат като причина напрежението в Йемен и Либия, както и очакванията за свиване на предлагането в САЩ.

Българското финансово министерство е разчело бюджета за 2015 г. при средна цена 61,5 долара за барел. Ако поскъпването продължи, в хазната може да влезе повече от акцизи и ДДС .

✓ Следят персонално всеки голям данъкоплатец

Фирмите, които имат значителен принос за пълненето на бюджета и за икономическия растеж, ще бъдат обект на персонален мониторинг от двете приходни агенции - НАП и митниците. Евентуални нарушения от тях ще бъдат коригирани в момента на извършването им.

Това е записано в националната програма за реформи и в актуализирания вариант на Конвергентната програма до 2020 г. , одобрени от кабинета и изпратени в ЕК.

Всички по- големи търговци, особено веригите, също ще бъдат под непрекъснато наблюдение. Инспекторите ще следят дали те не биват въвлечени в схеми за данъчни измами и злоупотреби.

Намеса на данъчни и всички други контролни органи - агенцията по храните, ДНСК, ДАНС, МВР и прокуратурата, ще има и спрямо всеки производител или търговец, ако той извършва действия, или показва обороти, които са съществено различни от обичайната производствена или търговска практика.

Програмата предвижда още наблюдение, непрекъснат анализ и масирани контролни действия на няколко бранша, определени като рискови. Това са производството и търговията с месо, захар, горива, метали и строителството.

Предстои въвеждането на специална система за обмен на рискова информация (СОРИ). Тя ще автоматизира събирането и обработката на информация, като освен бързината, ще елиминира влиянието на субективния фактор и ще свие корупцията. След като тя заработи, в нея ще се съхранява пълна информация за всички компании, работещи в рискови браншове. Там ще са и резултатите от проверките, както и наложените наказания, а данните ще се предоставят бързо за започване на досъдебно производство.

[Вестник Капитал Daily](#)

✓ ЕК повиши прогнозата си за икономическия растеж на еврозоната

Очаква се и нарастване на инфлацията по-късно през годината, както и спад на безработицата

Икономическият растеж на еврозоната за тази година ще бъде по-силен от очакванията благодарение на евтиния петрол, по-слабото евро, стабилния глобален ръст и подкрепящите фискални и валутни политики на Европейската централна банка. Това заявиха от Европейската комисия (ЕК) във вторник при представянето на пролетната си прогноза в Брюксел, пише Reuters.

Брюксел очаква по-висок икономически ръст и в България - 1% през 2015 г. и 1.3% през следващата година. За сравнение през февруари ЕК предвиждаше българската икономика да нарасне с 0.8% през тази година и с 1% догодина.

В прогнозата си за основните икономически индикатори за целия Европейски съюз и за 19-те страни от еврозоната ЕК посочи, че очаква и нарастване на инфлацията по-късно през годината, както и спад в безработицата.

Прогнозите са, че тази година икономиката на ЕС ще нарасне с 1.8%, а тази на еврозоната - с 1.5%. За 2016 г. се очаква европейската икономика да нарасне с 2.1%, а тази на еврозоната - с 1.9%. "Европейската икономика се радва на най-светлата си пролет от няколко години насам, като обратът е подкрепян както от външни фактори, така и от политическите мерки, които започват да дават плодове", заяви еврокомисарят по икономическите и финансови въпроси Пиер Московиси. С ускоряването на икономиката ще нарасне и инфлацията в еврозоната. ЕК повиши прогнозата си за ръста на потребителските цени до 0.1% за тази година и до 1.5% през следващата. По-силната икономика ще сваля по-бързо и нивата на безработицата. Очакванията са безработицата в еврозоната да бъде 11.0% тази година и 10.5% през 2016 г.

✓ България подкрепя по-масовото обратно начисляване на ДДС в ЕС

Няколко държави от Централна и Източна Европа ще настояват пред Брюксел режимът да действа за всички трансакции над определена стойност

България подкрепя австрийско-чешката инициатива за въвеждане на режим за обратно начисляване на ДДС за всички трансакции над определена стойност. Тази позиция е изразил финансовият министър Владислав Горанов в понеделник при участието си на среща с колегите му от Централна и Източна Европа във Виена по покана на австрийския финансов министър Йохан Георг Шелинг.

Министър Горанов е заявил, че "България подкрепя всички мерки за борба с ДДС измамите и че страната ни е готова да подкрепи подобна инициатива пред Европейската комисия".

Какъв е казусът

"Сегашната европейска система за ДДС е неефективна и трябва да се промени", смята Шелинг, цитиран от Reuters. Той прогнозира, че около 10 от общо 28-те държави членки ще се включат в инициативата. Финансовият министър на Австрия смята, че режимът за обратно начисляване, т.е. за внасянето на ДДС да отговаря компанията, която е купила стоките, а не тази, която ги е внесла, е за предпочитане. В тази връзка Виена е правила два опита да убеди Брюксел да приеме промяната. Сега предложението е Австрия и Чехия да осъществят пилотен експеримент за обратно начисляване в търговията помежду си.

Чешкият му колега Андрей Бабиш е изчислил, че ДДС измамите в ЕС нанасят на бюджетите загуби в от около 50 млрд. евро годишно.

При ДДС измамите обикновено една фирма опитва да убеди данъчните, че е осъществена покупко-продажба на висока цена и е внесла 20% ДДС от нея, който след това държавата трябва да ѝ възстанови. Реално обаче данъкът не се внася от доставчика, който е фирма фантом. С новия механизъм този тип измами се обезсмислят, защото самите клиенти трябва да преведат дължимия данък на държавата и нямат изгода да раздуват стойността на доставките.

Подробностите за промените тепърва ще се изясняват, като се очаква обявяването и на мерки за борба с ДДС измамите. Сред тях вероятно ще бъде задължаването на всички дребни предприемачи да имат електронни касови апарати или забраната в строителството да се плаща в брой.

Българският опит

От 1 януари 2014 г. в България действа подобна схема за обратно начисляване на ДДС при зърнени и технически култури като пшеница, соя, слънчоглед, лимец, рапица и др. Всеки производител на зърно с регистрация по ДДС в страната получава от клиента си само стойността на продадената продукция, без 20% ДДС, които се фактурират при останалите видове стоки и услуги. Вместо това купувачът ще си самоначислява тези 20% като задължение към държавата и сам носи отговорност за внасянето му.

При въвеждането на режима очакванията бяха загубите на бюджета от ДДС измами да намалее с между 200 и 300 млн. лв. годишно. Засега няма данни за ефекта от мярката, която трябва да действа до края на 2015 г.

✓ Защо ни е необходим закон за евросредствата

Основните проблеми пред успешното усвояване на парите се коренят в разпиляната, несъгласувана нормативна рамка и различни правила по отделните програми

Старата нова идея на правителството за разработване на закон, който да регулира процеса на усвояване на европейските средства, безспорно заслужава адмирации и е стъпка в правилната посока. Към момента законът за управление на помощта от еврофондовете се разработва, което ясно показва сериозните намерения за реализацията ѝ. Затова е много важно още на ранен етап при разработването на законопроекта да се начертаят основните проблеми, които трябва непременно да намерят своя адекватен отговор в нормативния акт.

Защо отделен закон?

Опитът ни от първия програмен период от 2007 до 2013 г. показва, че основните проблеми пред функционирането и успешното усвояване на европейските средства се коренят именно в разпиляната, несъгласувана нормативна рамка и различни правила по отделните програми. От друга страна, правилата са прекалено рестриктивни в сравнение с европейските.

Основните проблеми пред бенефициентите са свързани с неясния механизъм за налагане на финансови корекции по проектите, високото ниво на субективизъм и липсата на адекватни възможности за защита на правата им, като липсата на споделена отговорност между бенефициенти и различни контролни органи често водят до абсурдни ситуации, от които на практика няма изход именно поради липсата на адекватна нормативна рамка.

Друг проблем, който трябва да намери своето решение, е забавянето на процедурите поради различни причини – недобро планиране, недостатъчен ресурс, неоправдана административна тежест и др.

Как законът може да подпомогне функционирането на еврофондовете

Въпреки добрите намерения, ако законът не отговаря на реалностите, не е достатъчно ясен или дава отново широко поле за тълкуване, има опасност вместо да преодолеем проблемите, да ги задълбочим. Затова е от изключителна важност той да се разработва прозрачно, с максимално широко участие на бенефициентите, експертите и бизнеса.

За да се осигури необходимият баланс, препоръчително е законът да бъде по-скоро рамков, очертавайки основните правила, като се остави възможността детайлите да бъдат регулирани с подзаконови актове. Това ще осигури необходимата гъвкавост, но без да се излиза от стабилно очертаните рамки на закона.

Облекчаване на правилата и съгласуваност между новия закон и ЗОП

Добре е законът да направи стъпки в посока към преодоляване на значително по-тежките правила в сравнение с европейските. Естествено тук неволно започваме да сравняваме българските и европейските реалности. Разликите са

очевидни, но пък опитът показва, че решението категорично не е в прекаленото утежняване на процедурите. Пример в тази посока са залегналите прагове за провеждане на открити процедури в Закона за обществените поръчки (ЗОП). Това води до забавяне на процеса и излишно пилеене на време и човешки ресурс за необосновано нисък размер на отпуснатите средства. Към момента е разработен и представен за обществено обсъждане проект на изцяло нов ЗОП, където има доста положителни моменти и желание за решаване на някои проблеми. Относно прилагането на ЗОП търпим най-много критики от Брюксел и в резултат на това години наред се лутаме и не успяваме да намерим верния път. Препоръчително е работата по двата законопроекта да върви паралелно, за да се осигури оптимална съгласуваност и да се определят ясно механизмите и органите за контрол, както и йерархическата зависимост между становищата на различните контролни органи.

Ясно регламентиране на взаимоотношенията между контролни органи и бенефициенти

Важно е в новия закон за управление на евросредствата да се въведе стабилност при контрола, като се отнеме възможността управляващите органи да приемат различни правила. Задължително е да се въведе ясен приоритет при становищата на различни институции: Върховен административен съд, Комисия за защита на конкуренцията, Агенцията по обществени поръчки, управляващи органи, одитни органи и др. Контролните органи трябва да поемат своята част от отговорността за направените препоръки. Друг важен елемент е стабилността при становищата. Важно е бенефициентите да са спокойни, че при веднъж изразено становище за законосъобразност от страна на някой от контролните органи, то не би могло впоследствие да бъде променено в съвсем противоположната посока. Това е практика, която сега се среща често. В момента споделената отговорност не е налице, а изключително високото ниво на субективизъм води в някои случаи до налагането на необосновани финансови корекции, които влияят изключително негативно върху бенефициентите и понякога могат да ги доведат почти до фалит.

Ясни правила за налагане на финансови корекции и защитата правата на бенефициентите

Проблемът с финансовите корекции заслужава отделно внимание, но все пак е добре да споменем основните проблеми, които се надяваме да бъдат преодоляни чрез законопроекта. В момента налагането на финансови корекции се регламентира на подзаконово ниво с един изключително неясен нормативен акт, който не само дава широко поле за тълкуване и прилагане по усмотрение на различните експерти, но и по никакъв начин не държи сметка за правата на бенефициентите. Дори съдилищата са объркани относно характера на правоотношението управляващ орган – бенефициент, а практиката е толкова противоречива, че води реално до отказ от правосъдие. Въпросът е много наболял и проблемите ескалират лавинообразно, поради което законът трябва да реагира адекватно, като изясни административния характер на правоотношението, уреди статута на актовете за налагане на финансови корекции, както и тяхната обжалваемост по реда на Административно-процесуалния кодекс.

Ясно дефинирани взаимоотношения между управляващите органи на различните програми

Законът следва да регламентира рамката на взаимодействието между управляващите органи на различните програми особено в светлината на интегрирания подход през програмния период 2014-2020 г. Това е от изключителна важност за осигуряване на условия за гладко протичане на процесите.

Административна отговорност за неспазване на предвидените срокове

Важно е да се регламентират ясно сроковете за изпълнение на задълженията на страните в процеса, което да се скрепи със съответните санкции, за да не останат правилата единствено на хартия, позовавайки се на инструктивния характер на сроковете. Това ще намали излишното и необосновано забавяне при разглеждане и оценяване на проектите, извършването на контрола и административните процедури, което подлага проектите на риск.

Написаното тук не изчерпва всички проблеми, разбира се, но е достатъчно да покаже, че закон за евросредствата е много необходим. Остава да вярваме, че сме си научили уроците и остава да намерим решенията, които да претворим в ясни правила.

Основните проблеми пред бенефициентите

- Неясен механизъм за налагане на финансови корекции по проектите.
- Високото ниво на субективизъм.
- Липсата на адекватни възможности за защита на правата на получателите на средства.
- Липсата на споделена отговорност между бенефициенти и различни контролни органи често водят до абсурдни ситуации, от които на практика няма изход.

✓ **Държавната енергетика започва годината на печалба**

Добрите резултати на част от компаниите се дължат на рекордния износ

Кризата в енергетиката може и да не изглежда чак толкова сериозна, ако се вземат предвид отчетите на държавните дружества в сектора за 2014 г. и за първото тримесечие на 2015 г. В началото на тази година всички те реализират печалба и докато при някои тя е на почти същото ниво спрямо година по-рано, то други отчитат съществено изменение в положителна посока. Не така обаче стоят нещата при финансовите резултати на дружествата за цялата минала година, когато Националната електрическа компания и ТЕЦ "Марица-изток 2" отчитат загуба.

За първите три месеца на настоящата година обаче НЕК излиза на печалба от 25.128 млн. лв. при загуба година по-рано. Причината е в увеличението на продажбите на електроенергия на свободния пазар със 107%. Производството от водноелектрическите централи на НЕК се е повишило с 207% заради голямото пълноводие. Друга причина е по-високото натоварване на електроенергийните мощности, включително и на ТЕЦ "AES Гълъбово" и ТЕЦ "Контур глобал Марица-изток 3", което намаляват плащанията от страна на НЕК за разполагаемост на двете централи.

Съществено увеличение (с 1691%) има и в количествата балансираща енергия, продадени от НЕК, тъй като този пазар стартира в средата на миналата година. От този сегмент дружеството реализира приход от 47.5 млн. лв.

Атомната централа на печалба

Печалбата на АЕЦ "Козлодуй" за 2014 г. е близо 78.4 млн. лв. Това е най-добрият резултат в сравнение с останалите държавни енергийни дружества. Близо до него е и "Булгартрансгаз", която отчита печалба от 75.69 млн. лв., сочат данните в отчета на дружеството.

АЕЦ "Козлодуй" излиза на печалба и през първото тримесечие на годината, макар резултатът да е малко по-нисък от печалбата на атомната централа за същия период на миналата година. В същото време приходите от продажба на продукцията остават без промяна и са за близо 222 млн. лв. Произведената електроенергия за трите месеца е 4 439 509 мегаватчаса, което е с 0.6% повече в сравнение със същия период на 2014 г., въпреки че централата има три аварийни спирания през януари и февруари.

Продажбите за регулирания пазар (битовите потребители) са намалели с 13.4%, което рефлектира пропорционално на количествата, реализирани на свободния пазар. В отчета се отбелязва, че съотношението между продажбите в регулираната и нерегулираната част на пазара през първото тримесечие на 2015 г. е съответно 45% на 55%, като делът на свободната продажба бележи ръст от 7.3%.

В отчета се посочва също, че продажбите на вътрешния пазар от търговци на електроенергия са намалели с 10%, докато износьт бележи ръст от 63.6%.

Основните приходи на другия голям производител на електроенергия в страната ТЕЦ "Марица-изток 2" от 127 млн. лв. също са формирани основно от продажбата на електроенергия на свободния пазар. В това отношение не се наблюдава съществено изменение спрямо същия период на миналата година. Централата обаче има съществен приход от продажбата на балансираща енергия в размер на близо 43 млн. лв., тъй като тя се явява един от основните източници за балансиране на енергийната система. В анализа на финансовия отчет обаче се посочва, че продажбите на свободния пазар невинаги водят до желаните резултати заради "неконкурентоспособността на предлаганите от "ТЕЦ Марица-изток 2" ЕАД продукти на регионалните енергийни борси вследствие на добавянето на такса за пренос и достъп към цената на електроенергията при износ".

В същото време в отчета се посочва, че ако не бъдат взети определени мерки, през следващите месеци централата ще реализира отрицателен финансов резултат. Едно от нещата, които ТЕЦ "Марица-изток 2" препоръчва, е сключването на договор с НЕК за 100% изкупуване на електроенергията и разполагаемостта на един от 200-мегаватовите блокове на централата. От централата също така искат един от блоковете да бъде за студен резерв, като за него ЕСО плаща по регулираната цена за разполагаемост, която е 22.47 лв. за мегаватчас. В момента централата има подписан договор за цена от 15 лв. за мегаватчас за студен резерв, която беше постигната благодарение на проведените търгове.

Положителен резултат на държавните мини

Въгледобивното дружество "Мини Марица-изток" завършва първото тримесечие с много добър резултат от 36.723 млн. лв. при 22 млн. лв. за същия период на миналата година. Дружеството отчита и увеличение на вземанията за тримесечието, които са в размер на 332 млн. лв. при 147 млн. лв. за същия период на миналата година. В същото време задълженията на дружеството към принципала му Български енергиен холдинг продължават да се увеличават и към 31 март те са близо 100 млн. лв., които падежират през 2016 г.

Електроенергийният системен оператор (ЕСО) отбелязва съществен ръст на печалбата и приходите си. Основната причина за това е увеличението с 13.44% на електроенергията, за която се дължи цена за пренос и достъп, които формират основния приход на дружеството. От данните става ясно, че количеството електроенергия в страната се е увеличило с 6.85%, докато износьт бележи ръст от 45%. Приходите за тримесечието, които са в размер на 169.5 млн. лв., се формират основно от управлението на електроенергийната система и цената за пренос. Печалбата на Българския енергиен холдинг, който е принципал на държавните енергийни дружества, се увеличава незначително с 2.8% до 8.772 млн. лв. Съществено изменение има и в нивото на оперативните разходи в сравнение със същия период на 2014 г. за външни услуги – намалението е 460 хил. лв., което е 58.2%. "Булгартрансгаз" и "Булгаргаз" не са публикували отчетите си за тримесечието, но от данните за 2014 г. се вижда, че и двете излизат на печалба. От отчета на "Булгаргаз" обаче става ясно, че дружеството е реализирало с 1.45% по-малко природен газ през миналата година в сравнение с 2013 г. В същото време доставките на местен газ, на които управляващите се надяват да диверсифицираме източниците си, са намалели с 43.7%.

ФИНАНСОВИ РЕЗУЛТАТИ (В ХИЛ. ЛВ.)

	Q1 2015	Q1 2014	Q1 2015	Q1 2014	2014	2014
ДРУЖЕСТВА	ПРИХОДИ	ПРИХОДИ	ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА	ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА	ПРИХОДИ	ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА
НЕК	902 772	754 956	25 128	-93 757	2 982 417	-586 509
АЕЦ "КОЗЛОДУЙ"	221 956	221 531	63 334	64 277	832 007	78 392
ТЕЦ "МАРИЦА-ИЗТОК 2"	167 586	161 432	5816	16 707	588 800	-38 671
"МИНИМАРИЦА-ИЗТОК"	145 831	125 718	36 723	22 986		
ЕСО	169 494	98 408	29 268	-13 433	519 569	17 934
БЕХ	21 244	21 816	8 772*	8535*	173 456	266 051
БУЛГАРТРАНСГАЗ	-	-	-	-	363 529	75 690
БУЛГАРГАЗ	-	-	-	-	1 541 295	7151

* Печалба преди данъци

Източник: финансови отчети, МД

✓ БНБ се връща на печалба през 2014 г.

Подобряването на финансовия резултат се дължи основно на поскъпването на златото

Българската народна банка (БНБ) приключва 2014 г. с печалба от 529.99 млн. лв. в сравнение със загуба в размер на 977.2 млн. лв., отчетена година по-рано. Това става ясно от годишния финансов отчет на институцията, който беше внесен в парламента на 30 април.

Печалбата на централната банка се формира от превишението на приходите над разходите ѝ. Основното приходно перо са постъпленията от управлението на валутните резерви, с които се гарантира и стабилността на валутния борд, а разходите се формират предимно от административни и транзакционни плащания. Влияние, макар и по-малко, имат и дъщерните ѝ дружества – "Печатница на БНБ" и "Монетен двор".

Отново на плюс

След като през 2013 г. отчете първата си годишна загуба от над 15 години, през 2014 г. централната банка отново завършва годината с положителен резултат. И в двата случая основната причина за това са извършените преоценки на злато. През 2013 г. цената на златото на международните пазари се понижи с над 30% спрямо края на 2012 г. и в резултат на това БНБ отчете нереализирана загуба в размер на 982.9 млн. лв. от преоценката му. През 2014 г. обаче пазарната цена на ценния метал се повиши с близо 12%, вследствие на което централната банка реализира печалба в размер на 261.7 млн. лв. от преоценката му. Така към края на изминалата година стойността на инструментите в злато и други благородни метали в баланса на БНБ се повишава до 2.495 млрд. лв.

Централната банка отчита и нетна печалба 195.2 млн. лв. от преоценката на ценни книжа при загуба от 19.3 млн. лв. година по-рано. Нетният резултат от операциите с ценни книжа през 2014 г. обаче остава отрицателен, както и през 2013 г. – загубата е съответно 273.1 млн. лв. и 357.1 млн. лв. Основният фактор за това е понижена пазарна доходност на ценните книжа, в които БНБ инвестира – през миналата година тя се е понижала с 20 и 140 базисни точки за различните сектори и емитенти, а тъй като е по-ниска от купонната им доходност, те се продават с премия над номиналната им стойност.

По-малка вноска в бюджета

Финансовият резултат на БНБ е важен и за бюджета на страната, защото след заделянето на провизии в специалния резерв (който се попълва от формираната от преоценки част от печалбата на централната банка) в бюджета се превеждат 75% от чистото превишение на приходите (основно от лихви) над разходите. Това е задължително по закон и се случва всяка година през април. Тази година вноската на БНБ към бюджета е 48.6 млн. лв., което е с 22% по-малко спрямо 2013 г., което затвърждава установената в годините на кризата тенденция на понижение на средствата, които централната банка внася в бюджета.

Надзорни мерки

През 2014 г. БНБ е приложила надзорна мярка за нарушения на една банка, а към други три са били отправени предписания за подобряване на управлението на рисковете и цялостната дейност. В тази група не се включват поставянето под специален надзор и последвалото отнемане на лиценза на Корпоративна търговска банка (КТБ), както и поставянето под специален надзор и на дъщерната ѝ "Креди агрикол България" (по-късно ТБ "Виктория"). Съгласно практиката си обаче централната банка не посочва имената на провинилите се банки и детайли около естеството на нарушенията и около издадените заповеди или препоръки. В отчета си БНБ отбелязва, че обект на надзорно въздействие най-често са били проблеми при управлението на кредитния риск и риска от концентрации, пазарния и операционния риск, способността да се генерира печалба, състоянието на капитала, качеството на управлението и усъвършенстване на вътрешния контрол в институциите, се посочва в доклада.

През 2014 г. БНБ е открила 36 формални нарушения на регулаторната рамка в банковия сектор (същият брой както и през 2013 г.). Към мениджърите на съответните финансови институции са били направени общо 118 препоръки за подобряване на дейността и управлението на поетите рискове.

✓ Бъчварова подкрепи полицаите срещу пенсионната реформа на Калфин

И ръководството на МВР иска пенсионна възраст в системата да е 50 години и да не расте

Вицепремиерът и вътрешен министър Румяна Бъчварова подкрепя искането на синдикатите от сектор "Сигурност" минималната възраст за пенсиониране да е 50 години и да не нараства. Това се съобщава в позиция на министерството, изготвена след среща със синдикатите. Тя е изпратена до вицепремиера и социален министър Ивайло Калфин. Така Бъчварова на практика се противопоставя на едно от ключовите предложения на социалния министър - да се въведе пенсионна възраст за силовите ведомства.

Предложението на Калфин предвижда работещите тях да се пенсионира на 52 г. и 10 м. от следващата година, като тази възраст ще расте с по два месеца годишно до достигането на 55 г. Сега военните, полицаите и работещите в службите се пенсионира при 27 г. стаж, от които две трети, или 18 г., в системата, без изискване за възраст. Предлаганата от Калфин възраст на практика съвпада със средната възраст, на която заетите в двете министерства излизат в пенсия, като целта е да не се допуска още по-ранно пенсиониране в тези ведомства.

Синдикатите в МВР на 4 май обаче се обявиха срещу тези планове, като предупредиха за масово напускане на военни и полицаи и поискаха въвеждането на 50 г. пенсионна възраст, която да не нараства повече. Така политическото ръководство на МВР в лицето на Румяна Бъчварова подкрепи тези искания. В позицията ѝ се посочва, че осигурителният стаж на работещите в силовите ведомства през последните години е нараснал чувствително, и то не плавно, както е при останалите категории. Освен това от МВР настояват за по-задълбочен анализ на предлаганата възраст, какъв ще е ефектът от нея и т.н. Срещу пенсионните промени на Калфин с идентични мотиви вече се обяви и министърът на отбраната Николай Ненчев. Военното ведомство също предлага, ако се въвежда пенсионна възраст, тя да е 50 г. и да влезе в сила чак от 1 януари 2019 г. Така при наличието на вътрешен отпор в кабинета приемането на промените остава несигурно.

✓ Брюксел подобри очакванията си за българската икономика

Брутният вътрешен продукт (БВП) на страната да нарасне реално с 1% през 2015 г. и с 1.3% през следващата година. Европейската комисия (ЕК) е все по-оптимистично настроена за развитието на българската икономика. В пролетната си прогноза са завишени почти всички показатели, като това е втората поредна ревизия в посока нагоре. Последните очаквания са брутният вътрешен продукт (БВП) на страната да нарасне реално с 1% през 2015 г. и с 1.3% през следващата година. Въпреки че и двете числа са значително под резултата от 2014 г., и в двата случая има повишение на очакванията – съответно с 0.2 и 0.3 процентни пункта. Този оптимизъм се дължи основно на по-ниските стойности на петрола и еврото, които ще се отразят положително в две направления – повече вътрешно потребление и износ.

Проблеми пред растежа на икономиката обаче ще има именно от гледна точка на частното и публичното потребление. Заради дефлацията и евтиното евро през 2014 г. вътрешното потребление се превърна в двигател на икономиката. Експертите на комисията обаче са на мнение, че този потенциал е поизчерпан и ще има "охлаждане". Липсата на чужди инвестиции ще бъде проблем и през 2015 г., а от гледна точка на пазара на труда няма да има толкова причини за радост както през миналата година. В доклада е записано, че инвестициите на частния сектор може да се окажат по-големи от очакваното, но само ако се възстанови доверието в икономиката и бизнес климата.

Ръст, но недостатъчен

Изминалата 2014 г. успя да изненада приятно анализаторите. Икономиката нарасна с 1.7%, заетостта се повиши с 0.4%, вътрешното потребление скочи с 1.7%, а брутообразуване на основен капитал – с 2.8%. Всичко това, при положение че публичните финанси бяха изтървани от предишното правителство, Корпоративна търговска банка (КТБ) фалира, а държавата се наложи да спасява и Първа инвестиционна банка (ПИБ). Тези фактори определено снемат доверието на инвеститорите от икономиката и финансовата система.

През миналата година обаче се случиха няколко неща, които всъщност неутрализираха донякъде негативните тенденции в страната – Европейската централна банка (ЕЦБ) започна да печата пари и обезцени еврото, петролът поевтиня с 50% в долари, а ЕК отблокира фондовете за България. Всичко това изигра ключова роля за добрите показатели през 2014 г.

Сега обаче комисията смята, че тези ефекти са се изчерпали и през 2015 г. ще станем свидетели на забавяне, въпреки че ключовите показатели ще продължат да растат. Частното потребление например ще нарасне с 1% (при 2% през миналата година). Негативен ефект ще имат по-слабото увеличение на средните заплати в страната, както и недостатъчният темп на нарастване на заетостта. Прогнозата на ЕК за 2015 г. показва почти нулев ръст на новосъздадените работни места. Ще има спад в безработицата до 10.4% през 2015 г. и 9.8% през следващата година. Това според доклада ще се дължи по-скоро на свиващия се брой икономически активни хора, отколкото на реално понижение на хората без работа. Въпреки това има добра новина - предишната прогноза беше доста по-песимистична.

Еврокомисията предвижда още и през тази година дефлацията да доминира, като средно се очаква да е 0.5%. Прогнозата е през 2016 г. инфлацията отново да се върне до равнище от 1%, когато ефектът от поевтинелите горива изчезне.

Най-добрата новина

Продължаващата слабост на еврото се оказва много добра новина за България. Това ще задвижи големите западни икономики, които ще започнат да внасят повече. Сред най-големите търговски партньори на България са Германия, Италия, Франция, Испания и Белгия, които вече започват да усещат положителния ефект от слабата европейска валута. От друга страна, България изнася близо 40% от продукцията си за трети страни, с които търгува основно в долари. Прогнозата на комисията е, че темповете на растеж на износа (3.1%) ще надхвърлят значително тези при вноса (2%). Ниското му ниво ще се определя от вътрешното потребление.

МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПРОГНОЗИ ЗА 2015 Г.

(ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ)

	ЮЛИ '14	ФЕВРУАРИ '15	АПРИЛ '15
БВП, РЕАЛЕН РАСТЕЖ, %	0.6	0.8	1
ИЗНОС НА СТОКИ И УСЛУГИ, %	3	3	3.1
ЗАЕТОСТ, %	-0.2	0	0.2
БЕЗРАБОТИЦА, %	11.4	10.9	10.4
ИНФЛАЦИЯ, СРЕДНОГОДИШНА, %	0.4	-0.5	-0.5

Източник: ЕК

ПОСЛЕДНИ ПРОГНОЗИ ЗА РЕАЛНИЯ РЪСТ НА БВП ПРЕЗ 2015 Г. (%)

МФ	1.4
ЕК	1
МВФ	1.2
ЕБВР	0.8
СБ	1.1
УНИКРЕДИТ БУЛБАНК	1.9
РАЙФАЙЗЕНБАНК	3.5

✓ Еврокомисията представи стратегия за създаване на единен цифров пазар

Брюксел представи 16 мерки, които обхващат от е-търговия до куриерски доставки

След близо месец подгряване на обществото на Стария континент Европейската комисия представи в сряда дългоочакваната стратегия за създаването на единен цифров пазар. Тя има за цел да се предприемат мерки, чрез които да се хармонизират правилата за е-търговия, дигиталното авторско право и защита на потребителите, за да може да се насърчи и улесни ползването на онлайн стоки и услуги. Предложенията включват дори потенциална регулация на куриерските доставки, киберсигурност, план за действие за развиване на е-управление в ЕС, създаване на "европейски облак" и по-добро хармонизиране на данъчното облагане.

Какво включва

Общо мерките са 16, разделени в три стълба – равноправен достъп на потребители и бизнеса до дигитални услуги и стоки, изграждане на съответната онлайн среда и инфраструктура, възползване от единния пазар.

1. Правила за улесняване на трансграничната е-търговия. Те включват единни хармонизирани правила за сключване на сделки и защита на потребителите при пазаруване онлайн. Като тук не се прави разлика дали става дума за физически или виртуални стоки, като е-книги или мобилни приложения.
2. Прилагане на единни регулации за защита на потребителите.
3. Налгането на регулация за подобряване на ефективността и цените на куриерските доставки. В момента 62% от компаниите, които се опитват да продават онлайн обявяват, че високите цени за доставка създават бариера при трансграничната търговия.
4. Прекратяване на необоснованото геоблокиране. Това е практика, при която е-търговците блокират или не предоставят дадени стоки и услуги на базата на местоположението на потребителя. Или пък го пренасочват към местен сайт с други цени. Идеята на ЕК е да уеднакви правилата и услугите да са достъпни във всички страни в рамките на Съюза.
5. ЕК трябва да идентифицира потенциалните проблеми с конкуренцията, които засягат европейските пазари за е-търговия. Комисията вече стартира в сряда подобно изследване в рамките на ЕС.
6. Подобряване на законите за авторско право, което да елиминира разликите между отделните национални лицензионни режими и така да позволи дигиталното съдържание да бъде достъпно в рамките на целия ЕС. Целта е да се улесни предоставянето и лицензирането на съдържание в Европа, както и да премахне практиката дадени филми например да са налични за гледане в една държава-членка, а в друга – не.
7. Ревизиране на директивата за сателитния и кабелен достъп, така че тя да включва операторите и компаниите, които предоставят онлайн достъп до дадено съдържание и стриймване. Идеята е да се засили трансграничното излъчване на съдържание в интернет в рамките на ЕС.
8. Да се намали административната тежест върху бизнеса вследствие на различните ставки за ДДС. Тук се налага единна електронна регистрация по ДДС, както и налагане на обща граница по която едно дружество може да се регистрира по това перо.
9. Допълнителни изменения в пакета регулации за телекомите. Това е първата мярка от втория стълб мерки. Към досегашните предложения за регулиране на телеком сектора се добавя по-ефективно разпределение на радиочестотите, като ще се наложат единни правила за тяхното предоставяне.
10. Ревизиране на рамката за аудиовизуално съдържание и медии, за да може да се насърчи създаването на европейски услуги в сектора.
11. Анализирание на ролята на онлайн платформите (социални мрежи, търсачки, магазини за приложения и др.). Тук ще се разглеждат проблеми като липсата на прозрачност при формирането на резултати от интернет търсене, ценообразуване и

дали съответните платформи не злоупотребяват с монополно положение. Тук ще се анализират и мерките за борбата с нелегалното съдържание в глобалната мрежа.

12. Подобряване на сигурността на дигиталните услуги. Тук ЕК ще се фокусира доста и върху предоставянето и обработването на личните данни на потребителите.

13. Предлагане на партньорство с индустрията по въпроси с кибер и мрежовата сигурност.

14. Създаване на правила за свободно движение на данни в рамките на ЕС. Това е първата мярка от третия стълб на стратегията на ЕК. Идеята е дигиталната информация да не бъде обвързвана само с определено място в рамките на Европа, а да може да се обменя безпрепятствено в рамките на целия съюз. Комисията също така ще стартира инициатива за създаване на Европейски облак, който да подпомогне създаването на облачни услуги в рамките на Стария континент.

15. Изграждане на приоритети и стандарти в ключови области, като е-здравеопазване, транспортно или умно планиране на електрическата консумация.

16. Подкрепа на различни инициативи за създаване на нови дигитални бизнеси. Идеята е да се използва интернет пространството, за да се засили възможността на хората, особено младите да си намерят нова работа или да създадат свой бизнес. Тук се включва и единни принципи за е-управление.

Ефектите

Доста от предложенията тепърва ще се обсъждат и ще се изчистват детайлите по тях. Някои от точките се очаква да бъдат ясно формулирани след две години например. Като цяло крайният срок за обявяване на резултатите от стратегията и конкретните мерки, които ще бъдат взети, е краят на 2016 г. Но с представянето й Брюксел загатва, че иска да създаде същата среда, която формира с единния пазар за стоки и услуги във физическия свят, като просто да я пренесе и върху електронната икономика.

Някои от подробностите остават още недостатъчно конкретни, но е ясно, че едни от най-потърпевши от тях ще са американските интернет гиганти. ЕС иска да намали тяхното влияние, защото в доста сфери компаниите от САЩ доминират. Примери затова са Google и Amazon.

Преди представянето на плана технологичните компании предупреждаваха ЕК да не прекали с регулациите, което би попречило на Европа да привлича инвеститори извън ЕС в сектора и да пречи на страните членки сами да създадат собствени технологии и иновации. Комисията предупреди европейските фирми, че изостават в този сектор, който така се разраства, че постепенно започва да изтласква и традиционни производства и услуги.

✓ Държавата ще въведе приоритетни специалности в университетите

Финансирането на специалности ще се определя от качеството и реализацията на студентите

Държавата ще се намеси активно в определянето на приема в университетите, за да се намалят ненужните специалности. Тя ще определя приоритетни и защитени специалности, които ще финансира, и ще позволи платено обучение за тези, които няма да финансира. Определянето на броя на студентите в специалностите пък ще е обвързано с критерии като качество на обучението, реализацията на завършилите и приоритетите на държавата.

Това предвиждат промени в Закона за висшето образование, които образователното министерство предлага. В момента висшите училища сами предлагат колко студенти да приемат всяка година, а министерството само одобрява.

Финансиране

Че моделът на финансиране на висшето образование е слабото звено в системата, бе посочено и в Стратегията на висшето образование в България за 2014-2020 г. Сегашните предложения целят да обвържат финансирането с резултатите, както и с реализацията на студентите. Мярка, целяща подобряване на качеството, е и един преподавател да може да участва в акредитацията само на едно висше учебно заведение вместо две, както е сега.

Предвижда се 30% от държавните средства за университетите да се отпускат по оценка на качеството от учебната 2016/2017 г., а процентът постепенно да достигне 60 до 2020 г. От Софийския университет заявиха за "Капитал Daily", че подкрепят напълно "финансирането на образованието да бъде обвързано с качеството на обучението", и добавиха, че мнението на колегията е взето предвид при изработването на промените. "Капитал Daily" потърси мнението и на Пловдивския и Великотърновския университет, но до редакционното приключване на броя не го получи.

Приоритетни специалности

В мотивите към законопроекта е посочено, че масовизацията на приема и субсидирането въз основа броя на студентите са довели до откриването на много нови факултети и специалности, както и до пренасищане с кадри в едни направления и професии за сметка на други. Затова и държавата трябва да стимулира специалности, които отговорят на нуждите на бизнеса. Това ще стане чрез списък с приоритетни и защитени специалности, които държавата ще финансира. Сред тях ще е например педагогиката, тъй като по данни на министерството половината учители до 10 години ще се пенсионират, а има недостиг на млади учители.

За сметка на това държавата ще позволи платеното обучение в другите специалности. Така университетите ще могат да запазят специалности, за които няма да има държавни пари, а са търсени от студентите. Таксите обаче ще са в размер 170% от норматива за издръжка за съответната специалност.

Предложенията

- Министерът на образованието ще предлага пред Народното събрание броя на приеманите за обучение студенти и докторанти в държавните висши училища, за които държавата осигурява средства. Критериите ще са оценката на учебната и научната дейност, данните за реализация на завършилите студенти, приоритетите за обществено-икономическото развитие на страната и на последно място предложенията на държавните висши училища в съответствие с капацитета им.

- Ще се приеме списък на приоритетните професионални направления и защитените специалности с акт на Министерския съвет.

- За приоритетните и защитените специалности държавата може да утвърди брой на приеманите за обучение студенти и докторанти и без да се съобрази с предложения брой от съответното държавно висше училище.
- Университетите ще могат да въведат платено обучение извън финансираната от държавата прием и в рамките на капацитета си. Максималният размер на таксите ще е 170% от съответните диференцирани нормативи.
- Член на академичния състав да може да участва в акредитацията само на едно висше училище, вместо както е досега - на две.

Вестник Сега

✓ НАП задържа парите на над 5000 младежи за втора пенсия

Парите ще стоят блокирани, докато не се приемат промените в социалния закон

Хаосът, който забърка финансовият министър с тъй наречения избор за осигуряване между НОИ и частните пенсионни фондове, ошетява над 5000 млади хора от началото на годината. Парите им стоят блокирани по сметките на НАП, защото младежите не са избрали в кой частен фонд да се осигуряват за втора пенсия. НАП обаче не може да ги преразпредели служебно към фондовете, както беше до края на миналия декември. Причината е абсурдът, сътворен с приетите промени в Кодекса за социално осигуряване в края на миналата година, които обаче не са в сила заради липсата на подзаконовите нормативни актове.

Социалният закон гласи, че ако младежите не изберат универсален фонд до една година от подписването на трудовия си договор, 5-те процента вноска за пенсия директно отива в НОИ и до края на трудовата си кариера тези хора няма да имат право никога повече да изберат да се осигуряват в частен фонд. Заради острите критики, че така се закрепостяват хората към НОИ, управляващите размислиха и решиха, че правото на многократен избор е по-демократично.

Въпреки че преди месеци социалното и финансовото министерство твърдяха, че подготвят наредбите за това как да се прехвърлят вноските от фондовете към НОИ и обратно, сега подчинените на Ивайло Калфин обясниха, че не пишат документите. "Подзаконовите нормативни актове във връзка с действащата промяна от 1 януари 2015 г. по отношение на избора за осигуряване в универсални пенсионни фондове или в НОИ няма да се приемат. Заварените случаи ще бъдат уредени с измененията в Кодекса за социално осигуряване, който е на обществено обсъждане", обясниха пред "Сега" от ведомството. Това означава, че поне до средата на годината парите на младите хора ще останат блокирани в НАП, като броят им ще се увеличава.

Калфин има амбицията да прокара пенсионната реформа през парламента преди лятната ваканция на депутатите. Ако обаче това не се случи поради приближаващите избори или друго, проблемът може да се проточи още. В последните предложения за промени в Кодекса за социално осигуряване е записано, че НАП ще продължи да преразпределя служебно вноските за пенсия на младите, неизбрали частен фонд в срок от 3 месеца, както бе и до края на 2014 г. Така напълно се обезсмисля бързането с поправките в края на м.г.

СМЕТКИ

Ако един млад човек започва от тази година работа за първи път на трудов договор и се осигурява на средния осигурителен доход за януари от 706 лв., за три месеца би натрупал по партидата си общо 42 лв. и 54 ст. От тях над 6 лв. ще са таксите за фондовете, тоест близо 37 лв. остават по партидата. Върху тях осигурените ще изгубят по малко над 6% месечна доходност, която постигат фондовете (по последните данни на регулатора към края на миналата година).

✓ София ще хвърля разделно и хранителните отпадъци

Глобите за боклук на тротоара скачат двойно

Столичната община променя наредбата за управление на отпадъците, за да започне да рециклира повече. Наредбата е качена за обществено обсъждане и предстои в следващите седмици да се гледа от Столичния общински съвет. Мотиви за измененията са промени в Закона за управление на отпадъците, които задължават кметовете да разширят системите си за разделно събиране. Освен разделно събиране на масовите отпадъци общините вече са длъжни да събират разделно и материали от различни опаковки - картон и хартия, метали, пластмаси и стъкло. Според мотивите до 1 януари догодина общината трябва да рециклира най-малко 25 на сто от теглото на боклука. През 2017 г. - най-малко 40%, а година по-късно - 50 на сто от теглото на боклука.

Една от основните промени е въвеждането на система за разделно събиране на хранителните отпадъци. Според наредбата тя ще важи за всички обществени площи, детски градини, ресторанти и други обекти на територията на града, а със заповед на кмета ще може да обхване и домакинствата. Остатъците от храна ще се хвърлят в специални кафяви кофи. Хората пък, които генерират отпадъчни материали от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло, трябва да изхвърлят отпадъците във възможно най-малък обем, като ги почистват от хранителни или други остатъци.

Наредбата задължава още кметът на града да определи места, на които да се съхраняват излезли от употреба коли. Собствениците на такива коли са длъжни да ги държат на частни терени. Районните кметове пък ще правят комисии, които с представители на столичния инспекторат и МВР ще установяват собствеността на терена. Ако се установи, че колата не се ползва и е на общински терен, ще се залепва стикер предписание. С него започва да тече тримесечен срок за преместване на колата. Ако това не се случи, тя ще се маха принудително за сметка на собственика.

Хората, които не предадат излязла от употреба кола, както и тези, които хвърлят отпадъци на неразрешено място, в неправилен контейнер или ги смесят с други материали, се наказват с глоба от 300 до 1000 лв. Глобата ще се налага и ако се хвърлят битови отпадъци в съдове за разделно събиране. Според сега действащата наредба глобата е в размер от 150 до 500 лв. Сега се въвежда и глоба за маловажни нарушения. Например за хвърлен фас на тротоара или отпадък в грешен

контейнер глобата ще е от 10 до 50 лв., а при повторно нарушение - от 600 до 2000 лв. Сега нейният размер е фиксиран - 50 лв.

ПОДГОТОВКА

Столичната община търси фирма, която да достави 787 контейнера за биоотпадъци. От обявлението става ясно, че ще бъдат доставени 200 пластмасови кофи с капацитет 40 литра. 320 кофи по 120 литра и 85 пак по 120 литра, но с гумено уплътнение. 175 ще са за 240 литра боклук. Всички те ще са кафяви. Стойността на поръчката е 67 500 лв. без ДДС, като критерий е най-ниската предложена цена. Срокът за получаване на оферти е 16 юни.

✓ **България иска от ЕК да намали дела ни в програмата "Транспорт"**

Руснаци, италианци, испанци и поляци са кандидати да проектират "Струма" през дефилето

България проучва възможността за увеличение на европейското финансиране на големите транспортни проекти за сметка на средствата от нашия бюджет. На днешното правителствено заседание транспортният министър Ивайло Московски ще предложи проект, според който съфинансирането от бюджета на ЕС да се вдигне от сегашните 80% на 85 на сто.

Става дума за промени в начина на финансиране по оперативна програма "Транспорт" за периода 2007 - 2013 г., която се управлява от ресорното министерство. От транспортното ведомство обясниха, че целта на решението е да се намали тежестта на националното участие. Така бюджетът, който трябва да осигурят получателите на европейското финансиране по всеки проект, ще се намали съответно от 20 на 15 процента. В случая бенефициенти по програмата са пътната агенция за строежа на магистралите "Струма" и "Марица", Националната компания "Железопътна инфраструктура" за модернизацията жп линиите, както и Столичната община за разширението на софийското метро.

С промяната ще бъде постигнато и по-добро усвояване на предоставените по оперативната програма средства от ЕС, тъй като срокът за инвестиции и приключване на проектите изтича в края на годината. В момента обаче се обсъжда възможността средства от отминалия програмен период да се ползват и през 2016 г. Предложението за увеличение на дела на Кохезионния фонд на 85% е заложено като мярка в плана за действие по програмата през тази година. Решението е подготвено по препоръка на Европейската комисия и вече е съгласувано с комисарите. Последната стъпка е одобрена от Министерския съвет.

Бюджетът на програмата няма да се променя, уточниха за "Сега" от транспортното ведомство. За изтичащия програмен период той е малко над 2 млрд. евро. От всички структурни фондове тази програма е с най-голям бюджет. Други проекти по нея са за ремонта на централна гара в София, обходите на Габрово и Враца, пътя Кърджали - Подкова, а сред вече завършените е доизграждането на магистрала "Тракия".

Междувременно звеното за новите магистрални участъци към регионалното министерство - Националната компания "Стратегически инфраструктурни проекти", обяви кандидатите за изготвяне на идеен проект за най-трудната и спорна част от магистрала "Струма". Става дума за участъка от 15 километра през Кресненското дефиле, за което първоначално вариантът беше тунел, но впоследствие беше допуснат и алтернативен - с редуващи се мостове и виадукти. Тази идея се приема за по-евтина и по-екологична. Прогнозната стойност на проектантските услуги е 1.185 млн. лв. без ДДС, а срокът за изпълнение - 168 дни.

Сред проектантите има руски, испански, италиански и полски фирми - общо 4 консорциума. Това са: обединение "ЛОТ 3.2 проект" ("Пътпроект - 2000", "БИАС - М", "Геотехника - АБС", "Бондис" и "Свеко Енергопроект"); обединение "СПЕА и партньори" ("СПЕА - ИНЖЕНЕРИЯ ЕУРОПЕА", Италия, "СивЕн Дизайн Сървисис", "РУТЕКС" и "ГЕОКОНСТРУКТ"); обединение "АЛТЕРНАТИВА 3.2" ДЗЗД ("ЕВРОКОНСУЛТ", Испания, "ПРОЕС КОНСУЛТОРЕС", Испания, и "ИЛИЯ БУРДА"); консорциум "МОСТИ-ИКП 3.2" ("МОСТИ БЪЛГАРИЯ", "МОСТИ КАТОВИЦЕ", Полша, и "ИНЖКОНСУЛТПРОЕКТ").

✓ **Икономическото министерство тества онлайн подаването на проекти**

Тест на системата за онлайн подаване на проекти по програма "Конкурентоспособност" започва Министерството на икономиката. По системата работят експерти на ресорния министър Божидар Лукарски и техни колеги от Министерския съвет. Бизнесът настоява за тази възможност от години, но към момента държавата не прави нищо съществено по този въпрос, а възможностите за подаване на книжа от разстояние са твърде ограничени.

По електронен път по програма "Конкурентоспособност" ще може да се кандидатства по мярката "Подобряване на производствения капацитет в малките и средни фирми", която предстои да бъде пусната. Тя е наследник на най-атраaktivната мярка от предишния период, която бе свързана с покупка на техника и нови поточни линии. Първите пари по нея обаче ще стигнат до фирмите най-рано в края на лятото заради технологичното време за прием, оценка и изпълнение на проектите. Още в началото на годината от Асоциацията на консултантите по европейски програми разкритикуваха икономическото министерство и призоваха приемането на документи да започне веднага. Идеята бе, че докато се обработват заявките, Брюксел ще одобри програмата и няма да има риск за бюджета.

За 2015 г. по схемата има заложени 150 млн. евро, като проекти по нея ще се приемат три пъти. Първият краен срок ще бъде 30 юни. Ще има още два "прозореца" - 31 август и 30 октомври. От икономическото министерство призовават фирмите да участват активно в теста на системата за онлайн проекти, за да може нередностите да се отстранят и тя да заработи възможно най-скоро.

✓ **Бюджетът няма да спести 350 млн. лв. от заплати на чиновниците**

Разходите за персонал не само не намаляват, а дори леко растат

Едно от основните обещания на кабинета за намаляване на държавните разходи - спестяването на близо 350 млн. лв. от заплати и осигуровки в администрацията, засега се разминава с реалността. Разходите за персонал през тази година не само не намаляват, а растат. Макар увеличението спрямо миналата година да не е голямо, както в държавната, така и в

общинската администрация са дадени повече пари за заплати. Това показва статистиката на финансовото министерство към края на март.

Намаляването на средствата за заплати и осигуровки с 10% в администрацията бе рекламирано като основна мярка за оптимизиране на харчовете на държавата при прокарването на бюджет 2015. В мотивите към бюджета от това намаление и от очакваното свиване на административните структури се обещаваха икономии от 350 млн. лв.

Икономии към момента обаче няма. За първите три месеца на годината разходите за заплати и възнаграждения на национално ниво, без осигуровките, заедно с бюджетите на общините, университетите, социалноосигурителните фондове, възлизат на 1.058 млрд. лв. Това е с близо 31 млн. лв. повече спрямо същия период на миналата година. Основната част от този ръст идва от разходите за заплати по бюджетите на общините, които за първото тримесечие възлизат на 349.4 млн. лв. - с близо 26 млн. лв. повече от миналата година. В държавната администрация разходите за възнаграждения за първото тримесечие са на стойност 591.3 млн. лв. при 589.3 млн. лв. за 2014 г. 2.4 млн. лв. ръст има и в разходите за възнаграждения на университетите и БАН. Отделно за осигуровки по националния бюджет към края на тримесечието са платени 327.6 млн. лв. при 320.1 млн. лв. за миналата година.

На този фон ще бъдат много интересни данните за възнагражденията през април, когато се изплащат бонусите за постигнати резултати за първото тримесечие на годината. Възможно е икономии все пак да се направят, като се орежат бонусите. Ако това не стане, е малко вероятно до края на годината от възнаграждения и осигуровки да има каквито и да е икономии.

Липсата на реални резултати от обещаното намаляване на разходите за чиновници бе предизвестено от отказа от сериозни промени в устройствените правилници на министерствата. Министрите имаха срок до края на февруари да предприемат мерки за намаляване на служителите, за да реализират обещаните икономии. Това не се случи и доказа, че в бюджетите на министерствата има заложили сериозни буфери за заплати. Още при приемането на бюджета пък стана ясно, че съкращенията в средствата за заплати са далеч под обещаните 10%. Във финансовото министерство например намалението в планираните разходи за заплати се оказа едва 1.063%.

Не са факт и обещаните от правителството програми за структурни и функционални реформи в отделните сектори, които трябваше да бъдат предоставени в Министерския съвет за одобрение до края на март. От министрите се изискваше да опишат в програмите какви мерки за подобряване на дейността ще предприемат в секторите си до 2017 г. Всяка от тях трябваше да е остойностена и да се посочат измерими очаквани резултати. Срокът за внасяне на програмите не бе спазен. Те първо трябва да се съгласуват от финансовото министерство, а тепърва ще се обсъждат и в Съвета за административна реформа, преди да влязат за одобрение в Министерския съвет. Програмите донякъде ще дублират съществуващите в момента програмни бюджети на министерствата. Те обаче се съставят напълно формално и така и не става ясно има ли някакъв ефект от провежданата от министерствата политика.

[Вестник Стандарт](#)

✓ Спасяват парите от ЕС

Пари от действащите досега оперативни програми на ЕС ще може да се ползват и след края на 2015 г. Европейската комисия прие преработени Насоки за приключване на програмите на ЕС за периода 2007-2013 г., съобщи от пресслужбата на ЕК в София. От съобщението става ясно, че ЕК търси повече гъвкавост при прилагането на съществуващите правила за приключване на програмния период, така че никоя от страните да не загуби средства. Очевидно се откриват възможности за ползване на парите и след края на 2015 г., така че те да бъдат напълно усвоени. Това е много добра новина за България, тъй като досега от общия обем на старите оперативни програми в размер на 15,68 млрд. лв., реално изплатените суми са 12,54 млрд. лв. или 80%. Досега крайният срок за разплащане на средства по тези програми беше края на 2015 г.

Във вчерашното съобщение на ЕК се цитира еврокомисарят по регионалната политика Корина Крецу. Тя казва, че комисията работи в тясно сътрудничество с правителствата на България, Хърватия, Чехия, Унгария, Италия, Румъния, Словакия и Словения, за да им помогне да извлекат максимум от оставащите им европейски фондове за периода 2007-2013 г. в рамките на приложимите правила, които изискват тези средства да бъдат изразходвани до края на 2015 г. След Европейския съвет от декември 2014 г. поехме ангажимент да намерим решения, които да гарантират бързото и ефективно използване на заделените средства за програмния период 2007-2013 г., за да помогнем на съответните държави да осъществят дългосрочни проекти през идните години, като използват гъвкавостта на съществуващите правила, посочва еврокомисарят.

За тази цел на 30 април комисията е приела нови Насоки за приключване на програмите за периода 2007-2013 г. С промените се опростяват някои процедури за инструментите за финансово инженерство и т.нар. фазиране - процеса на започване на даден проект в един програмен период и завършването му в следващия. На първо място в новите моменти в Насоките е добавянето на възможност за "10% гъвкавост". Тя позволява оперативна програма да изразходва с 10% повече от определените средства по даден приоритет, ако това се компенсира с намаление на парите по друг приоритет на същата програма, заявява комисар Крецу. Второ, преработените Насоки изясняват, че инструментите за финансово инженерство могат да продължат да инвестират в реалната икономика през 2016 г. И трето, изяснени са процедурите, които определят как проекти могат да бъдат "фазирани" от програмния период 2007-2013 г. в програмния период 2014-2020 г.

✓ Виждаме с ПИК данъците за колата и жилището

На сайта на Националната агенция за приходи вече може да се проверява какви суми дължим за налози за колата и жилището в над 200 общини. За достъп до услугата е необходим безплатният персонален идентификационен код (ПИК) или електронен подпис. Задълженията в онлайн справката се визуализират към определена дата, като плащането на местните данъци трябва да стане по сметките на съответната община - по местонахождение на имота или по регистрация на превозното средство. Новата услуга става възможна благодарение на електронната връзка между Министерството на финансите и общините, които изпращат данни за задълженията на гражданите и фирмите. До няколко седмици ПИК ще бъде внедрен като средство за идентификация при ползването на електронните услуги на Столична община. Предстои в близките месеци и нови общини да се присъединят към системата. Според IT експертите няма пречки ПИК да бъде използван за уникален код за безплатен достъп и до различни е-услуги на Националния осигурителен институт и здравната каса.

Следваща инициатива на МФ е автоматичен трансфер на данни от ТЕЛК към системите за местни данъци, което ще елиминира неудобството инвалидите да предекларират облекченията си при промяна в обстоятелствата. Също така се работи и в посока за реализиране на техническа възможност чрез ПИК за подаване по интернет на някои декларации по Закона за местните данъци и такси. Тенденцията е ПИК да стане универсален вход към електронните услуги в цялата администрация.

Над 300 000 граждани и фирми вече имат ПИК. В приключилата на 30 април данъчна кампания по интернет са подадени 150 000 декларации за доходите от общо 500 000 формуляра, което МФ и НАП отчитат като отлично постижение в първата година от въвеждането на ПИК. Очакванията са с пускането на повече нови е-услуги до 3 години хартиеното деклариране да стане изключение.

✓ GSM-ът става лична карта

По интернет ще се предлагат повече услуги на администрацията

Мобилният телефон ще може да изпълнява ролята на лична карта при общуване на гражданите с държавната администрация. Това предвижда нов закон за електронната идентификация, който е подготвен от министерството на транспорта и предстои да бъде гледан от Министерски съвет.

На гражданите ще се предоставя възможност да притежават уникален идентификатор (електронен идентификатор), чрез който ще може да ползват по интернет редица услуги от ведомствата. Електронната идентификация ще може да се съхранява и активира чрез различни носители на цифрова информация, включително познатите лични карти, но ще може да се използват и банкови карти, смарт карти, както и мобилни телефони и таблети. Електронната идентификация, или е-подписът ще могат да бъдат вграждани в новите документи за самоличност, издаването на които ще започне от 2016 г. Електронната идентификация ще съдържа лични данни като трите имена на кирилица, трите имена на латиница, ЕГН и дата на раждане.

Електронната идентичност ще дава възможност всеки гражданин да заявява и получава електронни услуги от администрацията, както и да участва в други електронни процеси свързани с електронното управление и бизнеса.

Е-идентификатор ще могат да получат всички български граждани, навършили 14-годишна възраст, както и постоянно пребиваващите в страната чужденци.

investor.bg

✓ Държавният дълг в края на март е 28,7% от БВП

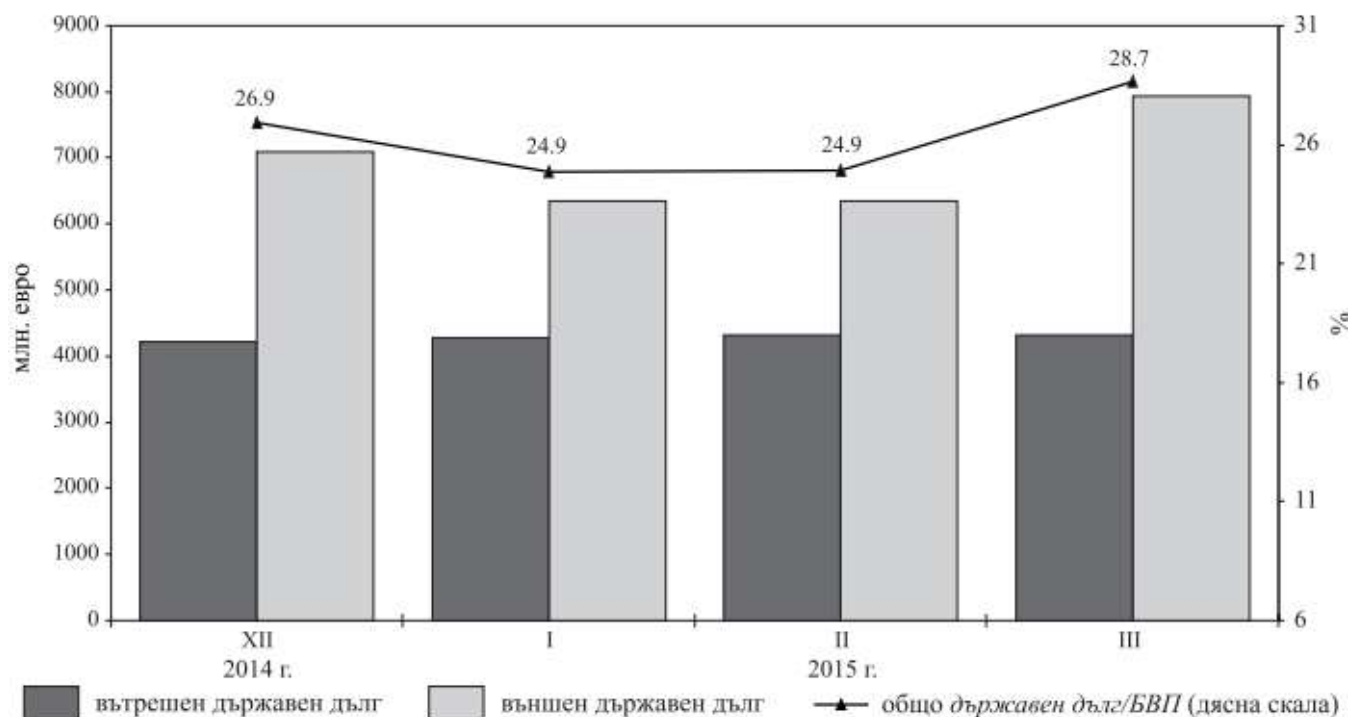
Близо две трети от дълга е външен, а към 80% е деноминиран в евро

Държавният дълг към края на март 2015 г. възлиза на 12,245 млрд. евро, като вътрешните задължения са в размер на 4,309 млрд. евро, а външните - в размер на 7,935 млрд. евро, показва месечният бюлетин за дълга на МФ.

В края на отчетния период делът на държавния дълг към брутния вътрешен продукт (БВП)* възлиза на 28,7%, като делът на вътрешния държавен дълг е 10,1%, а на външния държавен дълг е 18,6% от БВП.

В структурата на държавния дълг в края на периода вътрешните задължения заемат дял от 35,2%, а външните - от 64,8% на сто.

Динамика на вътрешния и външния държавен дълг

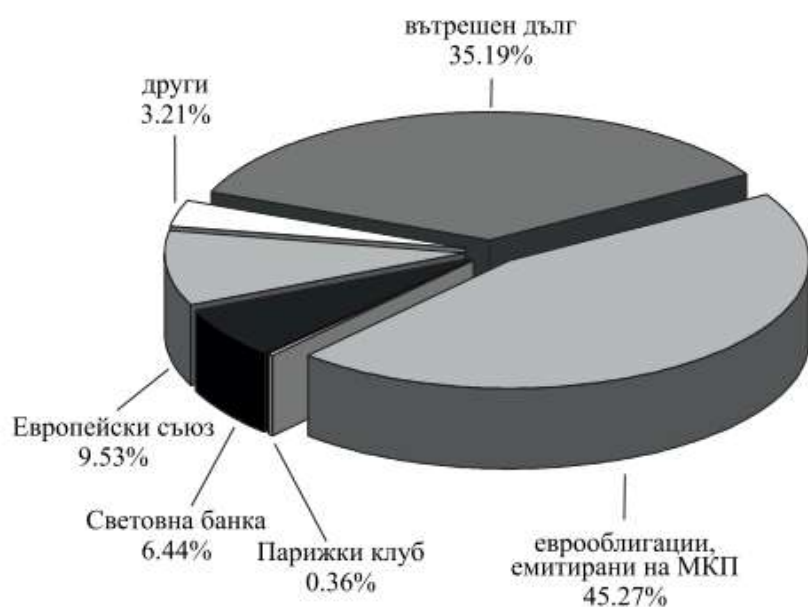
Графика: МФ

В края на март валутната структура на дълга има следните стойности: 78,8% - в евро, 20,1% - в левове, 0,4% - в щатски долари и 0,7% - в други валути.

Плащанията по държавния дълг през март възлизат на 3,003 млрд. лева. Във валутната композиция на плащанията от началото на годината най-съществен е делът на тези в евро - 58,7%, следван от тези в щатски долари - 36,8% и в лева - 4,5%.

Държавногарантираният дълг през февруари достига до 336,5 млн. евро, от които 23,7 млн. евро са вътрешните държавни гаранции, а съотношението държавногарантиран дълг/БВП е в размер на 0,8%.

Структура на държавния дълг по кредитори към 31 март

Графика: МФ

* По прогнозни данни за БВП, съгласно пролетната макроикономическа прогноза на Министерство на финансите за 2015 година.

✓ Бензинът поскъпна с 22% за три месеца

В сравнение с миналата година обаче А-95 и дизелът все още са по-евтини

Най-масовият бензин А-95 е поскъпнал с близо 22%, или с 41 стотинки, в рамките на последните три месеца.

В началото на февруари А-95 се продаваше на цена от 1,88 лева за литър, а в момента той се продава по големите вериги бензиностанции за 2,26-2,29 лева. Само за месец бензинът е скочил с 9 стотинки, показва статистиката на fuelo.net.

В сравнение с миналата година А-95 обаче все още е на по-ниски цени. На 6 май 2014 г. той се продаваше за 2,55 лева литър, или с близо 10 на сто по-скъпо от сега.

При дизела поскъпването също е с 40 стотинки от началото на февруари до 2,35 лв. към момента. В проценти това прави 20,5 на сто. За последния месец цената му също е скочила с 9 стотинки, или 4 на сто, а на годишна база все още се отчита поевтиняване - с около 8%.

Най-малко увеличение бележи пропан-бутанът. В началото на февруари той се е продавал за 93 стотинки за литър, след което цената му е продължила да пада до 85 стотинки до края на февруари, след което и това гориво започва да поскъпва. Към момента литър пропан-бутан се продава за 98 стотинки. Това прави скок с малко над 5%. Спрямо миналата година по същото време газта е с една пета по-евтина (с 26 стотинки) в сравнение със сега.

Неприятната новина за потребителите е, че тенденцията е към повишаване на цените на горивата в резултат на поскъпването на петрола на международните пазари.

✓ Сайтът на НАП ще дава справки и за задълженията към местните власти

Дължимите местни данъци и такси могат да бъдат проверени чрез ПИК или електронен подпис

Сайтът на Националната агенция за приходите (НАП) ще дава справка и за дължимите местни данъци и такси, съобщават от Агенцията. Потребителите на онлайн услугите, предоставяни от данъчните, ще могат да проверят задълженията си към повече от 200 общини.

За достъп до услугата е необходим или безплатният Персонален идентификационен код (ПИК), или електронен подпис.

За предоставяне на новата услуга данъчните ползват информация от Министерството на финансите, където повечето от българските общини в България изпращат данни за дължимите местни налози, става ясно още от съобщението на НАП.

Задълженията в онлайн справката се визуализират към определена дата, като от данъчната служба обръщат внимание, че заплащането на местните данъци трябва да стане по сметките на съответната община – по местонахождение на недвижимия имот или по регистрация на превозните средства.

Припомняме, че за първи път през тази година ПИК може да се използва за широк кръг услуги, предоставяни от НАП. Една от тях е например подаването на данъчна декларация. Приходната агенция вече отчете, че всяка трета декларация е подадена по електронен път – подписани с електронен подпис или подадени с ПИК.

До средата на април НАП са издали 270 хил. персонални кода.

✓ ЕК прие насоки, които могат да спасят оставащите пари по европрограмите

Парите по оперативните програми от предишния период ще могат да се разпределят до края на 2015 година

Европейската комисия е приела преработени Насоки за приключване на оперативните програми по предишния програмен период (2007 – 2013 година), според които средствата по тях ще могат да бъдат разходвани до края на 2015 година.

Документът е разработен в тясното сътрудничество на правителствата на България, Хърватия, Чехия, Унгария, Италия, Румъния, Словакия и Словения, с цел тези държави да успеят да извлекат максимума от фондовете, става ясно от думите на европейския комисар по регионалната политика Корина Крецу, цитирана от пресцентъра на Европейската комисия.

Насоките предвиждат парите по програмите за сближаване да се изразходват от 2007 година до края на 2015 година. След това, до март 2017 година държавите-членки трябва да представят окончателен доклад, който да показва какво са направили, преглед на изразходваното финансиране и декларация за приключване, която оценява законосъобразността и редовността на разходите.

Кои са новите моменти в Насоките за приключване?

На първо място ЕК добавя възможност за "10% гъвкавост". Тя позволява оперативна програма да изразходва с 10% повече от определените средства по даден приоритет, при условие че това се компенсира с еквивалентно намаление на разходите по друг приоритет на същата програма.

Преработените насоки изясняват, че инструментите за финансово инженерство могат да продължат да инвестират в реалната икономика през 2016 година.

Опростени и изяснени са процедурите, които определят как проекти могат да бъдат "фазирани" от програмния период 2007 – 2013 година в програмния период 2014 – 2020 година.

✓ Рециклиращите фирми извън обхвата на ОП "Иновации и конкурентоспособност"

Браншът ще търси яснота защо кодовете на сектора не са вписани в документацията за кандидатстване по програмата

Рециклиращият сектор е напълно изключен от обхвата на новата програма „Иновации и конкурентоспособност“, предупреди от Българската асоциация по рециклиране (БАР).

Асоциацията обединява фирми от бранша с дейности с отпадъци от черни и цветни метали. Те изразяват безпокойство от факта, че от схемите за проекти от малки и средни предприятия за интелигентен растеж и внедряване на нови технологии е изключен секторът на икономиката, осъществяващ дейности с рециклиране на отпадъци.

От асоциацията изтъкват, че през последните 23 години фирмите в бранша са изградили национална мрежа за събиране, сортиране и рециклиране на отпадъци, която обезпечава със суровини структуроопределящи металургични заводи на

България. Това е постигнато с инвестиционна програма за изграждане на площадки, снабдени с машини и съоръжения за транспорт и рециклиране на отпадъци на обща стойност 1,3 млрд. лв.

Фирмите от бранша са очаквали, че поне част от средствата за иновации биха могли да бъдат осигурени чрез еврофинансиране през новия програмен период.

С новата програма "Иновации и конкурентоспособност" обаче отговорът е категоричен – до 2020 г. отново цял сектор от икономиката на България ще бъде лишен от достъп до евросредства по неясни причини, се подчертава в съобщението. Фирмите от бранша ще търсят яснота защо кодовете на сектора не са вписани в документацията за кандидатстване по програмата.

От асоциацията изразяват и притеснение от някои нови условия по програмата, които според бранша биха могли да доведат до забавяне на усвояването ѝ. Схемите вече трупат забавяне от 4 месеца, тъй като не са подготвени необходимите документи за отпускането на подкрепа, пише още в съобщението.